ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“

СТАНОВИЩЕ

от полковник Йордан Методиев Петков,
доцент в катедра „Сухопътни войски” на факултет „Командно-щабен”
при Военна академия „Г.С.Раковски“,
адрес: гр. София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ 82,
сл. тел. 02 / 92 26 626

на дисертационния труд на инж. Георги Георгиев Енчев

на тема:

УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА МЕТОДИТЕ И ПОДХОДИТЕ ЗА СРАВНЕНИЕ НА БОЙНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ В ИНТЕРЕС НА КОМАНДВАНЕТО И УПРАВЛЕНИЕТО

представен за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“, Област на висше образование: 9 „Сигурност и отбрана”, Професионално направление: 9.1 „Национална сигурност”

СОФИЯ
2026

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Актуалността на изследвания проблем, до голяма степен се определя от същността на съвременната оперативна среда. Тази среда се характеризира основно с липса на ограничения по отношение на времето и пространството при провеждане на съвременни операции, както и с наличие на голям брой участници, изповядващи и преследващи различни цели и интереси и не на последно място с непрекъснат поток на информация, отнасяща се както за даден противник, но така също и за средата, инфраструктурата, цивилния фактор и т.н.

В тази връзка, усъвършенстването на методите и подходите за сравнение на бойните потенциали, с което да се подпомогне командването и управлението, би подпомогнало командирите и щабовете на всички нива при вземането на съответстващи на обстановката решения. Актуализираните методи и подходи биха позволили придобиването на адекватна представа, относно способностите на собствените и тези на потенциалния противник сили.

В този ред на мисли, темата за осигуряване и поддържане на адекватно и ефективно управление на участващите в дадена операция формирования е актуална не само в настоящия момент, но ще става все по-актуална и за в бъдеще.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

А. Научни приноси

От така предложените от докторанта научни резултати, приемам като научни приноси следните, формулирани, както следва:

(-) Допълнена и доразвита е теорията свързана категориите „боен потенциал“ и „човешки фактор“, с което се преодолява установеният понятиен дефицит в доктриналната рамка, а човешкият фактор се позиционира научно между количествената ресурсна способност и нейното проявление като бойна ефективност.

Б. Научно - приложни приноси

От така предложените от докторанта научно-приложни резултати, приемам като научн0-приложни приноси следните, формулирани, както следва:

(-) Разработена е Система за формиране на индекс на човешкия фактор

(СФИЧФ), която осигурява интегрирано приложно решение за аналитично количествено представяне и оперативно използване на индекса на човешкия фактор в методи и подходи за сравнение на бойни потенциали.

(-) На базата на формулираните конструкти е придадена измерима стойност на човешкия фактор, свързана с качествените характеристики на личния състав и военните колективи, с което същият може да се прилага за измерване и сравняване на бойните потенциали.

Посочените от докторанта научни и научно-приложни резултати от извършените изследвания в дисертационния труд са лично негово дело, като същите доразвиват съществуващата теория и обогатяват съществуващите знания, относно интегрирането на човешкия фактор при оценка на бойните потенциали.

По темата на дисертацията са публикувани 4 (четири) заглавия, които засягат основни моменти от дисертационният труд, като посочените публикации са в български издания и в сборници научни трудове от научни конференции в страната.

3. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

Към датата на изготвяне на рецензията не ми е известно да са постъпили сигнали за плагиатство в дисертационния труд и относно публикациите на докторанта, които сигнали да са легитимни по реда на действащото законодателство. Не ми е известно резултати от изследването в дисертационния труд да са цитирани от други автори. Не ми е известно дисертационният труд да е проверяван чрез специализиран софтуер за наличие на плагиатство.

4. Критични бележки

Към предложения за рецензиране и за защита дисертационен труд, могат да бъдат предявени и някои критични бележки, а именно:

1. В дисертационния труд се твърди, че човешкият фактор се представя чрез система от седем конструкта, подбрани така, че да обхванат качествени характеристики с пряко значение за вътрешните нагласи на индивида и групата във военна организация, като не става ясно как са изведени тези конструкти и същите дело на автора ли са.

2. Измервателният инструмент към измервателния модул на Системата за формиране на индекс на човешкия фактор се реализира чрез стандартизирани

анкетни карти, което предполага, че при определяне на индекса за измерване на човешкия фактор по отношение на потенциалния противник ще се прилага прекалено голям субективизъм, което го прави трудно приложим при сравняване на бойните потенциали.

3. Липсва баланс по отношение на обема на отделните глави.

Към дисертационния труд могат да бъдат отправени някои редакционни и технически забележки, които в никакъв случай не се отразяват на неговата стойност.

5. Заключение

От анализа на разработката се налага извода, че дисертационния труд притежава научни и научно-приложни приноси и отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Р. България и правилника за неговото прилагане по отношение на придобиването на образователната и научна степен „Доктор” в област на висшето образование 9 „Сигурност и отбрана”, професионално направление – 9.1. „Национална сигурност ”, по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)”.

6. Оценка на дисертационния труд

Представената дисертацията е завършен научен труд от изследването на актуален проблем с постигнати научни и научно-приложни приноси, което ми дават основание да дам положителна оценка на представеният за рецензиране дисертационен труд на тема „**Усъвършенстване на методите и подходите за сравнение на бойните потенциали в интерес на командването и управлението**” с автор инж. Георги Георгиев Енчев.

__.___.2026 г. ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

гр. София Полк. доц. д-р Йордан Петков

NATIONAL DEFENCE ACADEMY „G. S. RAKOVSKI“

OPINION

by col. associate professor Yordan Metodiev Petkov, PhD,
“G. S. Rakovski” National Defence Academy
„Command and Staff” faculty, chair „Land forces”,

of the dissertation thesis of Eng. Georgi Georgiev Enchev

entitled:

ENHANCEMENT OF METHODS AND APPROACHES FOR THE COMPARISON OF COMBAT POTENTIALS IN SUPPORT OF COMMAND AND CONTROL

submitted for the award of the educational and scientific degree of Doctor (PhD) under the doctoral programme “Organisation and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defence Management)”, in the field of higher education: 9 “Security and Defence”, professional field: 9.1 “National Security”

SOFIA
2026

1. Relevance and Significance of the Scientific Problem Under Investigation

The relevance of the research problem is largely determined by the nature of the contemporary operational environment. This environment is primarily characterised by the absence of constraints in terms of time and space in the conduct of modern operations, as well as by the presence of a large number of actors pursuing and adhering to different objectives and interests. Last but not least, it is characterised by a continuous flow of information relating not only to a given adversary, but also to the environment, infrastructure, the civilian factor, and other relevant aspects.

In this context, the enhancement of methods and approaches for comparing combat potentials, with a view to supporting command and control, would assist commanders and staffs at all levels in making decisions appropriate to the prevailing situation. The updated methods and approaches would enable a more accurate assessment of the capabilities of one's own forces and those of a potential adversary.

In this regard, the issue of ensuring and maintaining adequate and effective command and control of the formations participating in a given operation is relevant not only at present, but is likely to become increasingly important in the future.

2. Assessment of the Scientific Results and Contributions of the Doctoral Thesis

A. Scientific Contributions

Of the scientific results proposed by the doctoral candidate, I recognise the following as scientific contributions, formulated as follows:

(-) The theory related to the categories of “combat potential” and “human factor” has been further developed and elaborated, thereby addressing the identified conceptual deficiency in the doctrinal framework, while positioning the human factor scientifically between quantitative resource capability and its manifestation as combat effectiveness.

B. Applied Scientific Contributions

Of the applied scientific results proposed by the doctoral candidate, I recognise the following as applied scientific contributions, formulated as follows:

(-) A System for the Formation of a Human Factor Index (SFHFI) has been developed, providing an integrated applied solution for the analytical quantitative representation and operational use of the human factor index in methods and approaches for comparing combat potentials.

(-) On the basis of the formulated constructs, a measurable value has been assigned to the human factor, linked to the qualitative characteristics of personnel and military formations, thereby enabling it to be applied to the measurement and comparison of combat potentials.

The scientific and applied scientific results identified by the doctoral candidate, arising from the research conducted in the doctoral thesis, are his own work. They further develop existing theory and contribute to existing knowledge concerning the integration of the human factor into the assessment of combat potentials.

Four (4) publications have been published on the subject of the doctoral thesis, addressing key aspects of the thesis. The publications have appeared in Bulgarian journals and in proceedings of scientific conferences held in Bulgaria.

3. Opinion on the Presence or Absence of Plagiarism

As of the date of preparation of this review, I am not aware of any allegations of plagiarism concerning the dissertation or the doctoral candidate’s publications that have been duly submitted in accordance with the applicable legislation.

I am not aware of any results of the research presented in the dissertation having been cited by other authors. Nor am I aware of the dissertation having been subjected to a plagiarism check using specialised software.

4. Critical Remarks

Certain critical remarks may be made regarding the dissertation submitted for review and defence, as follows:

The dissertation states that the human factor is represented by a system of seven constructs, selected to encompass qualitative characteristics of direct relevance to the internal attitudes of individuals and groups within a military

organisation. However, it is not clear how these constructs were derived or whether they were developed by the author himself.

The measurement instrument within the measurement module of the Human Factor Index Formation System is implemented through standardised questionnaires. This suggests that, when determining the human factor index in relation to a potential adversary, an excessively high degree of subjectivity may be involved, which makes the instrument difficult to apply when comparing combat potentials.

There is an imbalance in terms of the relative length of the individual chapters.

The dissertation is also subject to certain editorial and technical remarks, which in no way detract from its overall value.

5. Conclusion

The analysis of the dissertation leads to the conclusion that the dissertation makes scientific and research-and-applied contributions and complies with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its Implementation with regard to the award of the educational and scientific degree of Doctor (PhD) in the field of higher education 9 “Security and Defence”, professional field 9.1 “National Security”, under the doctoral programme “Organisation and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defence Management)”.

6. Assessment of the Dissertation

The submitted dissertation is a completed scientific study addressing a relevant research problem and presenting scientific and research-and-applied contributions. These considerations provide grounds for me to give a positive assessment of the dissertation submitted for review, entitled **“Enhancement of Methods and Approaches for the Comparison of Combat Potentials in Support of Command and Control”,** authored by Eng. Georgi Georgiev Enchev.

__.___.2026 AUTHOR OF THE OPINION:

Sofia Col. Yordan Petkov